

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών

ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Δίκαιο της Ενέργειας

Ο Λιγνίτης

Η παραγωγή και το νομικό πλαίσιο του λιγνίτη

Δρ Γεώργιος Σκόδρας

Επίκουρος Καθηγητής

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή – Στοιχεία Δικαίου
- Νομοθεσία Δημοσίων Έργων
- Νομοθεσία Μελετών Δημοσίου
- **Δίκαιο της Ενέργειας**
- Δίκαιο του Περιβάλλοντος
- Νομοθεσία Υγιεινής & Ασφάλειας

Τριών δει μέμνησον τον άρχοντα

- *Ότι άνθρωπων άρχει*
- *Ότι κατά **Νόμον** άρχει*
- *Ότι ούκ άεί άρχει*

Τα λιγνιτικά κοιτάσματα στην Ελλάδα

Ο λιγνίτης είναι ένα είδος οργανικού πετρώματος με κύριο στοιχείο τον άνθρακα

- Αποτελεί στερεή καύσιμη ορυκτή ύλη και υπάγεται στην έννοια του μεταλλεύματος (περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του Μεταλλευτικού Κώδικα)*
- Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά και σε βιομηχανικές διαδικασίες, σε μονάδες παραγωγής συσσωματωμάτων και σε θέρμανση κατοικιών*
- Στην Ελλάδα το σύνολο σχεδόν του λιγνίτη χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας*

Τα λιγνιτικά κοιτάσματα στην Ελλάδα

- ❑ Ο λιγνίτης βρίσκεται σε αφθονία στο υπέδαφος της Ελλάδας, που κατέχει την **δεύτερη θέση** σε παραγωγή λιγνίτη **στην Ευρωπαϊκή Ένωση** και **την πέμπτη θέση παγκοσμίως**
- ❑ Τα συνολικά **βεβαιωμένα γεωλογικά αποθέματα λιγνίτη** στην χώρα ανέρχονται σε **περίπου 5 δις τόνους**, παρουσιάζοντας αξιοσημείωτη εξάπλωση στον Ελληνικό χώρο
- ❑ Με τα σημερινά τεχνικοοικονομικά δεδομένα τα κοιτάσματα που είναι **κατάλληλα για ενεργειακή εκμετάλλευση**, ανέρχονται σε **3,2 δις τόνους** και ισοδυναμούν με 450 εκατ. Τόνους πετρελαίου
- ❑ Τα κυριότερα εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα λιγνίτη βρίσκονται στις περιοχές **Πτολεμαΐδας, Αμυνταίου και Φλώρινας** με υπολογισμένο απόθεμα 1,8 δις τόνους και στην περιοχή της **Ελασσόνας** με απόθεμα 170 εκατ. τόνους
- ❑ Στην Πελοπόννησο, στην περιοχή της **Μεγαλόπολης**, υπάρχει λιγνιτικό κοιτάσμα με απόθεμα περίπου 240 εκατ. Τόνους
- ❑ Μικρά λιγνιτικά κοιτάσματα υπάρχουν και στην Αχλάδα, στη Βεύη, στη Δράμα, στην Ελασσόνα, στα Σέρβια, στην Ορεστιάδα καθώς και δύο ανενεργά στην Κορώνη και στα Καλάβρυτα

Τα λιγνιτικά κοιτάσματα στην Ελλάδα

- ❑ Με βάση τα συνολικά εκμεταλλεύσιμα αποθέματα λιγνίτη της Χώρας και τον προγραμματιζόμενο ρυθμό κατανάλωσης στο μέλλον, υπολογίζεται ότι **τα αποθέματα αυτά επαρκούν για περισσότερο από 45 χρόνια**
- ❑ Μέχρι σήμερα οι εξορυχθείσες ποσότητες λιγνίτη φθάνουν περίπου στο 29% των συνολικών αποθεμάτων
- ❑ Γενικά η ποιότητα των Ελληνικών λιγνιτών είναι χαμηλή
- ❑ Η θερμογόνο δύναμη κυμαίνεται από 900 – 1100 kcal/kg στις περιοχές Μεγαλόπολης, Αμυνταίου και Δράμας, από 1250 – 1350 kcal/kg στην περιοχή της Πτολεμαΐδας και 1800 – 2300 kcal/kg στις περιοχές Φλώρινας και Ελασσόνας
- ❑ Σημαντικό πλεονέκτημα των λιγνιτών της χώρας είναι η χαμηλή περιεκτικότητα σε καύσιμο θείο, σε συνδυασμό με αλκαλική τέφρα (Πτολεμαΐδα)

Τα λιγνιτικά κοιτάσματα στην Ελλάδα

- ❑ Το **1873** έγινε η πρώτη προσπάθεια για την εκμετάλλευση λιγνιτικών κοιτασμάτων στην Ελλάδα έγινε στο Αλιβέρι Ευβοίας
- ❑ Το **1897** μια μεγάλη πλημμύρα κατέστρεψε όλες τις επιφανειακές και υπόγειες εγκαταστάσεις εξόρυξης και η εκμετάλλευση ξανάρχισε μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο
- ❑ Το **1922** η ετήσια παραγωγή έφθασε τους 23.000 τόνους και διατηρήθηκε μέχρι το 1927, καθώς το επόμενο έτος η εκμετάλλευση σταμάτησε για οικονομικούς λόγους
- ❑ Το **1951** ανέλαβε η ΔΕΗ την υπόγεια εκμετάλλευση των ορυχείων στο Αλιβέρι, αυξάνοντας την παραγωγή σε 750 χιλ. τόνους το χρόνο και τροφοδοτώντας μονάδες συνολικής ισχύος 230 MW
- ❑ Στις αρχές της δεκαετίας του **1980** σταμάτησε η λειτουργία του λιγνιτωρυχείου Αλιβερίου

Τα λιγνιτικά κοιτάσματα στην Ελλάδα

- ❑ Μετά το **1938** άρχισαν οι πρώτες συστηματικές έρευνες για τον εντοπισμό και αξιολόγηση των λιγνιτών της ευρύτερης περιοχής Πτολεμαΐδας
- ❑ Το **1955** συστάθηκε η εταιρεία ΛΙΠΤΟΛ που είχε ως αντικείμενο την εκμετάλλευση του λιγνίτη και την χρησιμοποίηση του για την παραγωγή μπρικετών, αζωτούχων λιπασμάτων, ημικώκ και ηλεκτρικής ενέργειας
- ❑ Το **1959** το 90% των μετοχών της ΛΙΠΤΟΛ περιήλθαν στην ΔΕΗ
- ❑ Το **1975** συγχωνεύθηκε η ΛΙΠΤΟΛ στη ΔΕΗ
- ❑ Η παραγωγή λιγνίτη ήταν το 1959 1,3 εκατ. Τόνους, αυξήθηκε το 1975 σε 11,7 εκατ. Τόνους, το 1985 σε 27,3 εκατ. Τόνους και το 2006 σε 49 εκατ. Τόνους (συμπεριλαμβανομένου και του ορυχείου στη Φλώρινα)
- ❑ Το **1957** για πρώτη φορά το λιγνιτικό κοιτάσμα Μεγαλόπολης μελετήθηκε επιστημονικά
- ❑ Το **1969** άρχισε από την ΔΕΗ η εκμετάλλευση του για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας
- ❑ Το λιγνιτωρυχείο Μεγαλόπολης ξεκίνησε με ετήσια παραγωγή 1 εκατ. τόνους και έφθασε το 2006 τους 13,5 εκατ. τόνους

Το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο

- ❑ **Μέχρι το 1973** το νομικό πλαίσιο για τις δραστηριότητες εξόρυξης λιγνίτη στην Ελλάδα ήταν αποσπασματικό και αποτελείτο από διάσπαρτα νομοθετικά κείμενα με τα οποία παραχωρούντο δικαιώματα αναζήτησης και εκμετάλλευσης λιγνίτη (ενδεικτικά ΝΔ 4029 της 12/13 Νοεμβρίου 1959)
- ❑ Το **1973** εκδόθηκε ο Μεταλλευτικός Κώδικας (ΝΔ 210/1973) και θεσπίστηκε ένα γενικό πλαίσιο για τις εξορυκτικές δραστηριότητες λιγνίτη στην Ελλάδα
- ❑ Το **1975** με τον ν. 134/1975 θεσπίστηκαν χωριστά ειδικοί κανόνες για την ΔΕΗ
- ❑ Το εθνικό νομικό πλαίσιο καλύπτει δύο τύπους κοιτασμάτων: αφενός τα κοιτάσματα που ανήκουν σε ιδιώτες, οι οποίοι μπορούν να τα εκμεταλλεύονται ελεύθερα, αφετέρου τα δημόσια κοιτάσματα, που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο, για τα οποία το τελευταίο παραχωρεί δικαιώματα αναζήτησης και εκμετάλλευσης
- ❑ Υπάρχουν σήμερα εννέα μικρά κοιτάσματα ιδιωτικής ιδιοκτησίας και τριάντα οκτώ δημόσια κοιτάσματα ποικίλων μεγεθών

Το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο

- ❑ **Ο Μεταλλευτικός Κώδικας** (ιδίως τα άρθρα 143 και 144) προβλέπει την δυνατότητα παραχώρησης δικαιωμάτων τόσο αναζήτησης όσο και εκμετάλλευσης των δημόσιων κοιτασμάτων
- ❑ Η παρ. 2 του άρθρου 144 του Μεταλλευτικού Κώδικα προβλέπει διαδικασία πλειοδοτικού διαγωνισμού για την παραχώρηση των σχετικών δικαιωμάτων ή την απευθείας ανάθεση σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, εφόσον αυτή εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον (παρ. 3 του άρθρου 144)
- ❑ **Οι άδειες** για μερικά από τα δημόσια κοιτάσματα τα οποία έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο αδειοδότησης χορηγήθηκαν αρχικά βάσει νομικών πλαισίων που βρίσκονταν σε ισχύ πριν από τον υφιστάμενο Μεταλλευτικό Κώδικα και δεν προέβλεπαν την δυνατότητα διεξαγωγής ανοιχτού διαγωνισμού
- ❑ Μετά την θέση σε ισχύ του Μεταλλευτικού Κώδικα, είναι περισσότερες οι άδειες που χορηγήθηκαν **μέσω πλειοδοτικού διαγωνισμού**
- ❑ Ο **λιγνίτης** που χρησιμοποιείται ως **καύσιμο θέρμανσης** καθώς και για άλλες χρήσεις υπόκειται στον **ειδικό φόρο κατανάλωσης** ενεργειακών προϊόντων και ηλεκτρικής ενέργειας που προβλέπεται από τα άρθρα 53 επ. του **Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα**. Από τον φόρο αυτό **απαλλάσσεται ο λιγνίτης που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας** (άρθρο 78 ETK)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!